

Uwagi
Komisji ds. Organizacyjnych i Legislacyjnych
Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich
dotyczące projektu rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego
w sprawie sposobu podziału środków finansowych na utrzymanie i rozwój
potencjału dydaktycznego oraz potencjału badawczego znajdujących się
w dyspozycji ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki
oraz na zadania związane z utrzymaniem powietrznych statków szkolnych
i specjalistycznych ośrodków szkoleniowych kadr powietrznych
(projekt z dnia 14 września 2018 r.)

Poniższe uwagi i komentarze zostały sformułowane na podstawie prac własnych Komisji oraz opinii otrzymanych od Komisji ds. Nauki KRASP, Komisji ds. Kształcenia KRASP i Komisji ds. Ekonomicznych KRASP oraz Uniwersytetu Jagiellońskiego i Politechniki Gdańskiej.

Postulujemy następujące zmiany w projekcie:

1. Sumę dotacji należy rozszerzyć o dotację, o której mowa w art. 103 ust. 1 ustawy uchylanej w części przeznaczony na pokrycie kosztów remontów i modernizacji domów oraz stołówek studenckich.

Uzasadnienie:

Zgodnie z Art. 365 Ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce uczelnia otrzymaną subwencję ma przeznaczyć również na utrzymanie domów studenckich i stołówek, zatem podstawy nie będą porównywalne.

2. Z parametru określającego liczbę studentów studiów stacjonarnych w składniku studenckim algorytmu (i analogicznie w składniku doktoranckim) nie należy wyłączać cudzoziemców, którzy nie wnoszą opłat za studia.

Uzasadnienie:

Art. 324 ustawy w znaczny sposób rozszerza katalog cudzoziemców, od których uczelnia nie pobiera opłat. Co prawda studenci będący cudzoziemcami uwzględnieni są w składniku umiędzynarodowienia, ale składnik ten ma zapewniać dodatkowy bonus dla uczelni kształcących obcokrajowców, a po wtóre ma niewielką wagę (0,05). Uwzględnienie więc cudzoziemców niewnoszących opłat za swoje studia na równi ze studentami – Polakami w składniku studenckim jest uzasadnione, a ze wskaźnika studenckiego należy wyłączyć jedynie cudzoziemców niewymienionych w art. 324 ust. 1 pkt 2 i ust. 2.

3. W liczbie studentów studiów stacjonarnych nie należy uwzględniać osób po ostatnim roku studiów bez egzaminu dyplomowego.

Uzasadnienie:

Należy podtrzymać dotychczasową zasadę, inaczej sytuacja w różnych uczelniach przestanie być porównywalna.

4. Składnik kadrowy w algorytmie po roku 2019 powinien opierać się na stopniach i tytule naukowym, a nie na stanowiskach

Uzasadnienie:

Stopnie i tytuł naukowy nadawane są w postępowaniach prowadzonych według zobiektywizowanych procedur i kryteriów porównywalnych w skali kraju. Natomiast zatrudnianie na różnych stanowiskach zależy przede wszystkim od polityki kadrowej danej uczelni. Powiązanie algorytmu finansowania ze stanowiskami stwarza silne bodźce do obsadzania stanowisk w sposób maksymalizujący efekt finansowy, a nie oparty o merytoryczne przesłanki, co doprowadzi do inflacji stanowisk. Dodatkowo, oprócz stanowisk przewidzianych przez ustawę, statuty mogą przewidywać inne stanowiska dla nauczycieli akademickich. Zaproponowany algorytm, opierający się na stanowiskach, a nie na stopniach, przypisuje im jednak najniższą wagę, co powoduje całkowitą nieatrakcyjność finansową tworzenia takich stanowisk i zamienia zapisaną w ustawie możliwość w martwy przepis, w praktyce pozbawiony sensu.

5. W składniku kadrowym algorytmu na rok 2019 w definicjach elementów składających się na przeciętną liczbę nauczycieli akademickich (N_{a_i}) należy wykreślić frazę „dla których i-ta uczelnia jest podstawowym miejscem pracy”.

Uzasadnienie:

Sformułowanie „dla których i-ta uczelnia jest podstawowym miejscem pracy” eliminuje nauczycieli akademickich zatrudnionych w niepełnym wymiarze czasu pracy. Zatrudnienie tych pracowników często jest konieczne, szczególnie w przypadku praktycznych kierunków kształcenia. Ponieważ od roku 2020 i tak podstawowe miejsce pracy przestaje być istotne dla algorytmu, proponujemy aby wykreślić ten fragment i pod tym względem w 2019 roku stosować takie same zasady, jak w roku 2020 i późniejszych latach.

6. Należy powtórnie przeanalizować skutki rezygnacji z przypisania wyższej wagi pracownikom z zagranicy.

Uzasadnienie:

Ze względu na istotne wysiłki podjęte przez niektóre uczelnie w celu umiędzynarodowienia kadry powinno się zanalizować skutki eliminacji zróżnicowanych wag w składniku kadrowym.

7. Z definicji parametrów oznaczających liczbę doktorantów w składniku studenckim w 2019 roku i składniku doktoranckim w latach następnych wykreślić słowa „z wyłączeniem osób zatrudnionych w ramach stosunku pracy w i-tej uczelni publicznej w charakterze nauczyciela akademickiego”.

Uzasadnienie:

Doktorantom zatrudnionym jednocześnie na stanowisku nauczyciela akademickiego należy się zarówno stypendium doktoranckie, jak i wynagrodzenie w ramach stosunku pracy. O ile w algorytmie taka osoba, jako np. asystent, będzie uwzględniona w składniku kadrowym, o tyle żaden parametr algorytmu nie odzwierciedla tego, że trzeba mu również wypłacić stypendium.

8. W składniku projektowym algorytmu uwzględnić również programy MNiSW i granty FNP.

Uzasadnienie:

Programy ministerialne (art. 365 pkt 7) takie jak np. NPRH, a także granty FNP, stanowią istotne elementy systemu grantowego w Polsce, opierają się na kryteriach merytorycznych niegorszych niż kryteria stosowane przez NCN i NCBiR, nie powinny być zatem ignorowane przez algorytm.

9. W składniku projektowym algorytmu na rok 2019 należy uwzględnić również projekty, w których dana uczelnia nie jest liderem, a członkiem konsorcjum.

Uzasadnienie:

W roku 2019 składnik projektowy jest elementem algorytmu dotyczącego wszystkich publicznych uczelni akademickich. O ile w odniesieniu do tzw. uczelni badawczych (począwszy od 2020 r.) ograniczenie się do projektów, w których dana uczelnia była jego liderem, wydaje się uzasadnione, o tyle zastosowanie tej zasady do ogółu uczelni akademickich spowodowałoby nieuwzględnienie aktywności badawczej realizowanej przez wiele uczelni występujących w roli członków konsorcjów.

10. Należy spowolnić tempo obniżania referencyjnej liczby studentów przypadającej na nauczyciela akademickiego (M) dla tzw. uczelni badawczych.

Uzasadnienie:

Redukcja parametru M w tempie przewidzianym w projekcie rozporządzenia (z 13 w 2019 r. do 10 w 2022 r.) spowodowałaby w praktyce konieczność wstrzymania rekrutacji lub drastycznego obniżenia limitów przyjęć w grupie uczelni badawczych.

Zwracamy ponadto uwagę na następujące prawdopodobne pomyłki redakcyjne oraz użycie symboli mogące wprowadzać w błąd:

- na str. 4 i w załączniku są dwie definicje wskaźnika S_i ;
- w składniku doktoranckim mowa jest o iloczynie liczby doktorantów i wskaźnika kosztochłonności, natomiast we wzorze zamiast znaku \times jest $+$.
- składnik kadrowy jest definiowany dwukrotnie (raz jako K_i we wzorze załącznika raz jako Y_i - str. 14); ewidentnie znaczą coś innego, ale określane są jako składnik kadrowy i-tej Uczelni;
- opisanie znaczenia wartości N_{ai} na stronie 20 jest niespójne: N_{ai} - oznacza przeciętną liczbę nauczycieli akademickich zatrudnionych w i-tej publicznej uczelni zawodowej (składnik studencki), oraz N_{ai} - oznacza sumę kalkulacyjnych liczb nauczycieli akademickich w i-tej publicznej uczelni (składnik kadrowy).
- składnik projektowy powinien być oznaczony symbolem P_i , a jest B_i (tak samo jak składnik badawczy).

Przekazujemy również następujące uwagi:

- brak jest informacji, jak pula finansowa będzie dzielona między "koszyki": akademickie, badawcze, zawodowe, instytuty PAN;
- algorytm praktycznie nie uwzględnia wpływu jakości dydaktyki realizowanej w uczelni na wysokość dotacji, a rezultaty pracy Polskiej Komisji Akredytacyjnej mają się nijak do wielkości środków uzyskiwanych na kształcenie studentów;
- wątpliwy wydaje się pomysł, by studentom nieprzypisanym do kierunku studiów nadać w składniku wagę 1,0, to jest równą kierunkom o najniższej kosztochłonności; należałoby rozważyć wyznaczenie tego parametru np. jako średnią kosztochłonności kierunków, jakie po pierwszym roku studiów mogą wybrać studenci;
- składnik badawczo-rozwojowy, który otrzymał wagę 0,1, opiera się na wysokości nakładów wewnętrznych poniesionych przez uczelnię na działalność B+R, wykazywanych w corocznym sprawozdaniu GUS PNT-01/s. Sprawozdanie to określa, że w zakresie wynagrodzeń osobowych oszacować należy tę ich część, która dotyczy wyłącznie działalności B+R (uwzględniając standardy międzynarodowe stosowane w krajach OECD i UE, a zdefiniowane szczegółowo w podręczniku Frascati Manual). Proponujemy, by GUS sprecyzował sposób ustalania nakładów na naukę; w przeciwnym przypadku różne uczelnie będą wyliczać ten parametr różnymi metodami.